

Kuusalu kihelkond ennesõjaaegses "Postimehes"

Eesti ajakirjanduse analüütiline bibliograafia (<http://www2.kirmus.ee/biblioserver/index2.php>)

Annotatsioonid

14.08.1926, "Postimees":

J. Aunveri artikkel "Eesti Kirikus". Ida-Harju praostkonna praostiks on Kose koguduse õpetaja H. Pöld, kes ka ühtlasi vabasinodlaste hingeks on. Sellega on seletatav, miks Kose, Juuru, Harju-Jaani ja Kuusalu kogudused vabasinodi rüppe on langenud. Ida-Harju praostkonna ülejäänud kaks kogudust Jüri ja Jöelähtme hoiavad üldkiriku poole.

18.08.1926, "Postimees":

Tallinna 1700-tiinuline raba. Mis sellega peale hakata? Koitjärve metsa ja raba pindala ulatub umbes 1700 tiinuni. Sellest 900 tiinu pindala metsa kuulub Tallinna linnale. Tallinna linna majandus- ja revisjonikom. esitajad sõitsid eile kohale, et tähendatud maa-ala tuleviku kasutamise kava ära määrata. Koitjärve asub Tallinnast 60 kilomeetrit eemal.

21.08.1926, "Postimees"

Siseministeriumis registreeritud. Mõnesugustel põhjustel keeldus konsistorium registreerimast mõnede koguduste põhikirju. Siseministerium on nüüd otsustanud nende koguduste põhikirjad registreerida. Kõik need kogudused, nimelt Kuusalu, Harju-Jaani, Juuru ja Kose (Harjumaal), Haapsalu ja Valga - Luke kuuluvad üldkirikusse ja neil on õigus sinna ka edasi jääda siseministeriumi poolt registreeritud põhikirjade alusel.

11.12.1926, "Postimees":

22.nov. varastati Kursi tarvitajate ühisuse abikauplusest 50.000 marka.

24.07.1930, "Postimees":

Kuusalu kihelkonna laulupidu. Möödunud pühapäeval, 20. juulil, peeti Kuusalu kihelkonna kolmandat laulupäeva, käesoleval aastal teistkordselt, kuna 29. juunil laulupäeva pidamine vihma tõttu edasi lükata tuli. ... Laulupäeval olid kaastegevad 8 ümbruskonna segakoori ja külalisena Tallinna rahvaülikooli seltsi segakoor. ... üldkooride kontsert helilooja T. Vettiku juhatusel. ...

16.08.1930, "Postimees":

Salapiirituse vedajad lõksus. Eile, südaösel tabas Jägala jaoskonna piirivalve Salmiste rannas kohalikud elanikud Pootsmanni ja lillhorsti, kelle paadist leiti 130 liitrit salapiiritust. Nii piiritus kui ka paat konfiskeeriti.

28.08.1930, "Postimees":

Tulevahetus piirivalvuritega. Üleeile [26.VIII] hommikul kell 7. 30 paiku märkasid Loksal, Vihasoo küla juures asuvad piirivalvurid koormat lähenevat. Piiriv. piirasid koorma ümber. ... vankrilolijad, viis inimest, ... põgenesid metsa, koormat maha jättes. Piirivalvurid leidsid vankrilt 260 liitrit salapiiritust. Sündmuse koha lähedalt leiti veel teine koorem,... Sellest koormast leiti 440 liitrit salapiiritust.

08.10.1930, "Postimees":

Talu süüdati põlema. Eile öösel kella 2-3 vahel põles maha Kolga vallas Virve külas elutseva August Hellbergi õlekatusena elumaja ühes kraami ja 100 krooni rahaga. Maja kui ka toakraam olid tuleõnnetuse vastu kindlustamata. Kahjusaja arvab, et tema maja on pandud põlema. Süütamises kahtlustab ta samas külas elutsevat T. perekonda, kellega tal olnud vihavaen juba ammust ajast ja kes ähvardanud juba varem tema maja süüdata.

16.10.1930, "Postimees":

Loobu jões rohkesti kalu. Kohalikud elanikud Loobu jõe ääres saavad sel sügisel rohkesti kalu, särgi, haugi jne. Nad märkavad, et jõgi on muutunud kalarikkamaks.

03.11.1930, "Postimees":

1. XI õhtul põles maha Hageri vallas asuv Anton Reisbergi elumaja koos rehega. Kiiu vallas põles maha Eduard Vihtersteini elumaja koos rehealusega.

21.05.1932, "Postimees":

Neil päevil leiti Kolga rannas meetri paksuse tuiskliiva alt haruldane paat. Eesti Rahva Muuseumi abijuhataja G. Ränk sõitis leidu uurima ja otsustas selle tuua Eesti Rahva muuseumi.

14.10.1932, "Postimees":

1928. a. kirjutas metsateaduse üliõpilane E. Vester teadusliku töö "Meie agraarreform ja selle mõju metsamajandusele". 4 aastat hiljem avaldati see töö "Eesti metsanduse aastaramatus". E. Vester töötab praegu Kolga metsaülemana. Põllutööminister tahab teda ümber paigutada Petserimaale Petseri metskonna ülemaks. Põllutööminister O. Kösteri töömeetodid.

13.11.1932, "Postimees":

Loksal lasti maha salapiirituse vedaja. Ööl vastu reedet kell ½11 märkas Loksa rannas Vihasoo küla juures piirivalvur salapiirituse maaletoometamist. Märjukese vedajad olid maale toodud kokku 16 nõu piiritusega. Kui piirivalvur lähenes, põgenesid mehed, jättes maha märjukese. Piirivalvuril ei jäänud muud üle kui tulistada põgenejaid. Üks põgenejatest, Valter Meibaum, kes piirivalve tuntud salapiirituse vedajana, sai haavata ja suri veerand tundi hiljem. Ka teised põgenikud on kindlaks tehtud.

09.12.1932, "Postimees":

Õpetatud Eesti Seltsi koosolekul kõneles mag. G. Ränk möödunud suvel leitud paatide kohta tehtud uurimustest. Üks paat leiti Kuusalu lahe rannukult, teine paat leiti Narva jõest. Paatide kirjeldus.

03.06.1933, "Postimees":

Poiste suvelaager juuli lõpul Koitjärvel. NMKÜ suvilaager peetakse tänavu 27. juulist 5. augustini. ... Laagri juhiks on endiselt Trtu NMKÜ peasekr. H. Niiler. Peale selle kuuluvad juhtide hulka õp. H. Haamer, R. Keres ja A. Koshkin Tartust, E. A. Kungs ja V. Pöder Tallinnast. ... Koitjärve laager asub kesk mähavaid männimetsi, toredal järve kaldal. Osa laagri ehitusi on palkhooned.

24.06.1933, "Postimees":

Poisil lähevad Koitjärve laagri. NMKÜ Koitjärve suvelaager avatakse 27. juunil ja kestab kuni 5. aug. ... Laagris elatakse palkidest ehitatud taredes, milliseid on valmis 8 ja neisse mahuvad 64 poissi. Laagril on ka oma köök ning kaev. ... Ujumiseks on korraldatud ajakohane ujula. Laagri üldjuhiks on Tartu NMKÜ peasekretär H. Niiler.

26.08.1933, "Postimees":

Loksa kuueklassilise algkooli ruumes korraldati Vaivere lastekolonii, mis tegevust algas 20. juunil ja lõppes 21. augustil. Kolonii korraldati hariduse- ja sotsiaalministeeriumi poolt vaesematele kooliõpilastele, kes alatoitluse all kannatasid.

27.08.1933, "Postimees":

Hea kalasaak. Kõnnu vallas Vihasoo rannas on tänavu kalasaak olnud rikkalik. Peamiselt püütakse Valgejõe suudmest hauge, mille saak küünib päevas kuni 10 kr. püüdja kohta. Püüdjateks on peamiselt Viinistu rannamehed mootorpaatidega. Samuti on merel angerjapüük olnud rahuldav. Lähemal päevil on oodata jõesuhu lõheparvi ning esimesi lõhepüügi võimalusi.

29.08.1933, "Postimees":

Loksa telliskivivabrik, mis kauemat aega turu puudusel tegevuseta seisis, algas viimastel päevadel jälle tegevust. Tööd leiavad esialgu küll osa töölistest. Praegu lähevad tehase poolt valmistatud telliskivid peamiselt Tallinna, kus suvel suuremad ehitamised käimas. Nagu kuulda, on vabrikul lootusi kive ka välismaale eksporteerida.

30.08.1933, "Postimees":

Kõnnus põles karjalaut. Kõnnu vallas, Suru külas põles koolimaja lähedal asuv karjalaut, mis kuulus Elisabet Laagerküllile, maani maha. Tules hävines 5000 kg heinu. Tulekahju arvatakse alguse saanud olevat süütamisest.

19.12.1933, "Postimees":

Vihasso küla all mererannas tabas piirivalve kaks meest ühes 150 liitri välismaa piiritusega, mida nad maale tahtsid toimetada, kahel mehel aga õnnestus põgeneda. Tabatuist osutus üks mees Rakverest, teine aga Läsna kla elanikuks, kes olid pühadeks omale piiritust hankima tulnud.

16.06.1934, "Postimees":

Võidupühal, 23. juunil avatakse Tallinna lähedal Valkla jõe silla juures 3. jaanuari 1919. a. lahingu mälestuseks piirimärk. Valkla oli kohaks, kus 15 aastat tagasi sündis pööre Vabadussõjas ja pandi seisma enamlaste pealetung. Mälestusmärgi püstitamise eest vastutab Kaitseliidu Harju maleva Kuusalu malevkond.

21.06.1934, "Postimees":

"Siia maani ja mitte kaugemale". Võidupühal, 23. skp. avatakse Harjumaal, Kuusalus, Tallinna-Narva maantee ääres asuva Valkla silla juures mälestusmärk kohal, kus 1919. a. alul enamlaste pealetung Tallinnale seisma pandi. Märk kujutas enesest looduslikku suurt kivi, mille teepoolsele külge on raiutud sisse pealkiri "Siia maani ja mitte kaugemale."

24.06.1934, "Postimees":

Võidupühal toimus Kuusalus, Valklas, piirimärgi avamine, mis püstitati vabadussõja lahingu mälestuseks. Enamlaste pealetung peatati just Valkla juures 3. jaanuaril 1919. a. Valkla piirikivil on kaks külge tahatud. Ühele poole on sisse raiutud üks Kristjan Jaak Petersoni luuletus ja teisele küljele tekst "Siia maani ja mitte kaugemale. 3. 1. 1919".

24.08.1934, "Postimees":

Endine panga asjaajaja sunnitööle. Tallinna-Haapsalu rahukogu mõistis 4 aastaks sunnitööle endise Kuusalu panga asjaajaja K. Laumetsa. K. Laumets, olles omal ajal Kuusalu ühispanga asjaajajaks, on kasutanud võõraid vekseid, neid realiseerides. Enda seletuse järele olevat ta sellise operatsiooni ette võtnud selleks, et katta isiklikke võlgu.

13.02.1935, "Postimees":

Kuusalu kalurid surmasuus. 60 kalurit merele liikuvall jään. Kolmapäeva [13.II] hommikul ähvardas 66 Kuusalu kalurit hukkumine Soome lahel. Nimelt läksid kalurid hommikul vara noodapüügile merele, ... Vaevalt said kalurid merele välja minna, kui jää rannalt lahti rebenes ja kalureid merele kandma hakkas. ... neil oma jõududega on läinud korda liikuvall jään ära pääseda. Kõik kalurite poolt vette pandud noodad jäid vette... ja neid enam päästa ei saa.

25.04.1935, "Postimees":

Kolgas uus metsaülem. Omal palvel Kolga metsaülema kohalt vabastatud Edgar Vesteri asemele on põllutööministri poolt uueks Kolga metsaülema kohustetäitjaks nimetatud Orajõe metsaülem Jaan Järv.

19.06.1935, "Postimees":

Laste suvekoloniid Loksal ja Narva-Jõesuus. Kolmapäeval [19.VI] alustas tegevust laste suvekoloniid Loksal, mille korraldajaks haridus-sotsiaalministeerium ja kuhu saadeti umbes 100 poisilast Tallinnast ja Nõmmelt. Tütarlastele korraldab haridus-sotsiaalministeerium suvise puhkuse Narva-Jõesuu koloniis, kus tegevus algas ka neil päevil.

20.07.1935, "Postimees":

"Karlutid" ja "tirlutid." Koitjärve poiste laagris. Elu mändide vahele peidetud taredes. Fotodel: Poisid Koitjärvel oma tare juures; õhtune lipu langetamine. Kirjeldatakse elu NMKÜ Koitjärve laagris.

23.08.1935, "Postimees":

Purilendur kukkus alla. Lennuk ja lendur said vigastusi. Kolmapäeva [21.VIII] õhtupoolikul juhtus lennuõnnetus Palmse valla piirides asuva Võhma küla maa-alal. Nimelt korraldati Kõnnus purilennu kursusi, mida juhtis instruktor Schleicher. Õppeotstarbel oli kohale toodud purilennuk "Kesavares", mis kuulub Harju maleva Kuusalu malevkonnale. Lennuk paisati veoauto külge kinnitatud köie abil õhku, mille järele õpilased õhus liuglesid. Üks õpilastest ... polnud maandumisega harjunud ... ta lennukiga umbes 20 m kõrguselt alla kukkus. Lennuk tungis ninaga maasse ja sai vigastada, ... Ka mahasadanud lendus sai vigastusi ...

23.12.1935, "Postimees":

Tabati salapiirituse vedajate paat. Pühapäeval [22.XII] tabas piirivalve Loksal salapiirituse vedajate mootorpaadi. Tabatud paadist saadi kätte 1875 liitrit salapiiritust. Vedajad ise põgenesid pimeduse katte all.

13.03.1936, "Postimees":

Loksale iseseisev kogudus. Konsistoorium kinnitas iseseisvaks senise Loksa abikoguduse. Tema piirid määrati järgmiselt: ... Loksa koguduse õpetaja koht kuulutati ühtlasi vabaks ja kandidaatide ülesandmise tähtpäevaks määrati 1.mai.

27.03.1936, "Postimees":

Karl Uurmann 50-aastane. Täna pühitseb oma 50 a. sünnipäeva Kõnnu vallavanem, ühistegelane ja tegelik põllumees Karl Uurmann. K. U. sündis 27.märtsil 1886 aastal Kõnnu vallas Harjumaal. Olnud 15 a. Kuusalu kirikunõukogu liige, Kõnnu põllumeeste seltsi asutajaid ja kauaaegne vallavolikogu liige. Praegu on K. U. Kõnnu vallavanemaks. Juubilaril on suured teened Kõnnu valla võlgade korraldamisel, millistesse vald sattus koolimaja ehitamisel

11.04.1936, "Postimees":

Gustav Leht 50-aastane. Esimesel pühal pühitseb oma 50 a. sünnipäeva koolijuhataja ja seltside tegelane Gustav Leht. G. Leht sündis 12.aprillil 1886. aastal Kolga vallas Harjumaal. ... Oli õpetajaks Rapla kihelkonnas ja Adila algkoolis, hiljemini Kiiu algkooli ja täienduskooli juhatajaks. Kaasa töötanud kohal. haridusl. ja majandusl. organisatsioones. Olnud kauaaegne koorijuht ja näiteseltskonna tegelane.

02.05.1936, "Postimees":

Süvendustöödega Loksa sadamas loodetakse lõpule jõuda maikuu viimastel päevadel. Võetakse välja 10.000 kantmeetrit põhja.

14.06.1936, "Postimees":

Suvekoloniisid linnalastele. Sotsiaalministeeriumi toetussummad Tallinna ja Tartu linnavalitsusele. Käesoleval suvel korraldatakse sotsiaalministeeriumi kulul lastele kaks suveasutist, kus leiavad suvepuhkust 2 kuu jooksul kuni 200 puudustkannatavate vanemate nõrgatervislikud lapsed. Need suveasutised asuvad üks, 80 tütarlapsele, Narva-Jõesuus, ... ja teine Loksal, Loksa 6-kl. algkooli ruumides ja maa-alal 100 poisile. ... Eelarve kohaselt läheb ministeeriumil nende ülalpidamine maksma umbes 12.000 krooni.

22.06.1936, "Postimees":

Loksa sadama süvendustööd lõpetati. Süvendustöödega Loksa sadamas on lõpule jõutud. Nüüd asub süvendaja "Nord" Pärnu uue silla sammaste aluse süvendamisele, millised tööd teostuvad ettevõtja kulul. Pärnus kestavad tööd umbes poolteist nädalat ja siis asutakse veeteede valitsuse korraldusel süvendama Orjaku sadamat Hiiumaal.

28.06.1936, "Postimees":

Eesti Rahvaluule Arhiivi töötajad Rudolf Põldmäe ja Herbert Tampere eesti rahvatantsu kogumas. Seni tehtud kogumismatkadest jutustab R. Põldmäe. Rahvatantsude trükiväljaanded. Tallinna lähedalt rahvatants kadunud. Kuusalus on rahvatantsu. Rahvatantsu muutumine. Peaaegu iga vanem inimene teab tantsudest midagi.

21.07.1936, "Postimees":

Loksa laste suvekoloniiga ei ole asjad korras. Esmaspäeval käis sotsiaalministri abi dr. Mõttus ühes ministeeriumi majandusjuhatajaga loksas asuvat suvekoloniid vaatamas, kus viibis ministeeriumi ülalpidamisel üle 80 lapse. Loksa koolimaja ruumid ja ümbrus ei ole sobiv suvekoloniiks ja seal on haigustumisi ette tulnud. Kui haigusjuhtumid peaksid sagenema, võidakse teha korraldus kolonii sulgemiseks.

25.09.1936, "Postimees":

Haruldusi Riigi Keskarhiivile. Augustis ja septembris viibis Riigi Keskarhiivi direktor dr. O. Liiv Kadriinas, Kuusalus, Haljalas ja Rakveres, tutvudes kohalike kirikuarhiividega. Eriti huvitav aineistik leidub Haljalas kirikuarhiivis, algades juba 15.sajandist. ... Ka Kadriinas on säilinud kirikuarhiivis materjale Rootsi ajast, ... Kuusalu kirikuarhiiv on 18. sajandi lõpul suurelt osalt hävinud tuleõnnetuse läbi, kuid tähelepanu väärib siinses raamatukogus köited, näiteks Stahli eesti- ja saksakeelse tekstiga "Leyen - Spiegel" (trükitud 1641-1649) jt. ...Kolga mõisahoones, mis on Stenbockide sugukonna valduses, väärib kõigiti tähelepanu suur pildigalerii haruldaste portreedega juba 16.sajandist. ...

17.10.1936, "Postimees":

Suurem rahaleid Kuusalus. Maantee laiendamisel satuti mündikogule, milles leidis rahasid 11. ja 12. sajandist. Uusi muinasleid. - Rahaleidjad said tasu. Leiukohti hoitagu puutumatutena kuni asjatundjate kohalejõudmiseni.

24.10.1936, "Postimees":

Veel hõberaha Kuusalust. Uusi muinasleid. Neil päevil toodi haridusministeeriumi muinasleid, mis kujutab endast ovaalset tuluskivi (kvartsiidist). Sarnast kivi kanti omal ajal vööle ja täitis see tulekivi aset ("välgumihkli" eelkäija!). Leid on pärit 4.-8.sajandist pärast kristust ja selle leidis Rapla valla, Kumma küla, Telgi talu omanik Ants Kõrtsin oma talu heinamaalt kraavikaevamisel. Leid asetseb 75-sentimeetrilises sügavuses turba sees. * Hiljuti tõime teate suuremast hõberaha leiust Kuusalus, kus tegemist oli vanade rahadega 11. ja 12.sajandist. Leiti seekord üldse 355 tervet ja 55 poolikut raha. Leiukohal teostas nüüd üliõpilane E. Saadre järelkaevamisi ja mulla läbisõelumist. ...

27.02.1937, "Postimees":

Loksa koguduse nõukogu otsuse kohaselt konsistoorium kuulutas Loksa koguduse õpetajakoha vakantseks ja määras ülesandmise tähtpäevaks kandideerijaile 1. aprilli 1937. Narva Peetri koguduse õpetajakohale kandideerijaile määrati tähtpäevaks 31. märts 1937. Senise Rõuge koguduse Roosa abikoguduse otsustas konsistoorium registreerida iseseisva Roosa kogudusena.

28.02.1938, "Postimees":

Laskmised suurtükiväe Valkla õppeväljal. Suurtükiväe Valkla õppeväljal (Jägala polügoonil) algab laskeperiood 1. märtsist ja kestab 31. märtsini s. a.